

Anogenitale wratten

(Condylomata acuminata)

Patiënteninformatie

Wat zijn anogenitale wratten?

Wratten zijn goedaardig en ontstaan na een infectie met een virus op de plaats van de infectie. Wratten kunnen plat zijn of boven de oppervlakte van de huid uitkomen. Ze kunnen klein of groot zijn; vaak nemen ze kleine bloemkool-achtige vormen aan. Soms staan ze op zichzelf en soms zijn ze in groepjes aanwezig.

Anogenitale wratten zitten in het gebied rond de geslachtsdelen. Ze kunnen op de geslachtsorganen zelf zitten, maar ook in de plasbuis en in of rond de anus. Bij vrouwen kunnen ze ook in de vagina voorkomen. Anogenitale wratten komen voornamelijk voor bij volwassenen.

Waardoor ontstaan anogenitale wratten?

Anogenitale wratten komen veel voor. In Nederland wordt ruim 20.000 keer per jaar de diagnose gesteld.

De veroorzaker van de wratjes is een infectie van de huid of slijmvliezen met het Humane Papilloma Virus (HPV). Er zijn verschillende typen van het HPV (alle met een eigen nummer), maar niet alle typen veroorzaken anogenitale wratten. Niet iedereen die met HPV besmet is geraakt, zal anogenitale wratten krijgen; er zijn ook zogenaamde stille dragers.

Deze personen hebben wel het virus bij zich, maar weten dit niet van zichzelf en hebben er ook geen last van. Het HPV wordt veelal overgedragen bij seksueel contact. Daarom worden anogenitale wratten beschouwd als een seksueel overdraagbare aandoening (SOA) of, in andere woorden, een geslachtsziekte.

Het virus is zéér besmettelijk en kan ook op andere manieren overgedragen worden, bijvoorbeeld door het gezamenlijk gebruik van handdoek of washandje en mogelijk bij het wisselen van luiers. Op die manier kunnen ook (kleine) kinderen besmet raken en wratjes krijgen.

Het HPV kan gedurende vele jaren in de huid aanwezig zijn en kan zich, na aanvankelijke genezing van de anogenitale wratten, na jaren weer manifesteren. Het spreekt voor zich dat het hierdoor lastig is om te weten door wie en wanneer iemand besmet geraakt is.

Wat zijn de verschijnselen?

De wratten zijn soms nauwelijks zichtbaar, vooral als ze inwendig aanwezig zijn in de vagina, plasbuis of anus. Uw arts kan dan de diagnose stellen. Vaak lijken anogenitale wratten op kleine bloemkooltjes, waarbij de randen aan hanenkammen kunnen doen denken.

Kort na het ontstaan zijn de wratten meestal wat sponsachtig, maar naarmate ze langer bestaan, verhoornen ze en worden ze harder.

Anogenitale wratten zijn vaak een psychische belasting voor de patiënt. Ze zorgen voor schaamte en herinneren soms aan het hebben van een (andere) SOA. Deze gevoelens van schaamte kunnen ook een belemmering zijn voor de seksualiteitsbeleving. Hiernaast kunnen anogenitale wratten ook lichamelijke klachten geven. De klachten hangen af van de uitbreiding van de wratten zowel in aantal als in grootte. De wratten kunnen erg jeuken en ook aanleiding geven tot bloedinkjes. Anogenitale wratten doen meestal geen pijn.

Hoe wordt de diagnose gesteld?

Uw arts kan meestal al op het eerste gezicht de diagnose stellen. Mocht deze niet direct duidelijk zijn dan kan er altijd een klein stukje huid verwijderd worden (biopsie) of een huiduitstrijkje gemaakt worden voor verder onderzoek. In het algemeen levert het stellen van de diagnose geen problemen op.

Soms is verder onderzoek nodig

Het kan verstandig zijn verder onderzoek te verrichten naar de eventuele aanwezigheid van (andere) seksueel overdraagbare aandoeningen. Het is hierbij belangrijk ook de partner te laten onderzoeken.

Welke behandelingen zijn er?

De behandeling van anogenitale wratten is erop gericht het virus, dat de wratjes veroorzaakt, uit te schakelen. Dit kan door middel van etsende vloeistoffen, bepaalde crèmes, of door diverse 'chirurgische' methoden. Voor welke van de navolgende therapieën gekozen wordt, hangt onder meer af van de plaats van voorkomen, de uitgebreidheid van de wratten en van de voorkeur van arts en patiënt. Er is altijd kans dat de wratten na behandeling terugkeren.

- **Elektrocoagulatie**

Bij elektrocoagulatie worden de anogenitale wratten na verdoving weggebrand.

- **Podofylline**

Podofylline is een stof die afgeleid is van een bepaalde harssoort. Het remt de groei van de delende cellen in de anogenitale wratten. Deze methode kan niet bij zwangeren worden gebruikt.

Podofylline is een sterk geconcentreerde aanstipvloeistof die door de arts toegepast wordt. Omdat podofylline sterk kan irriteren, moet het vier uur na het aanbrengen afgewassen worden.

- **Podofyllotoxine (Condyline[®], Wartec[®])**

Een mildere vorm van podofylline is het podofyllotoxine. Dit kan verwerkt zijn in een aanstipvloeistof of in een crème. Podofyllotoxine is geschikt om zelf thuis toe te passen. Deze methode kan niet tijdens de zwangerschap worden gebruikt.

- **Trichloorazijnzuur**

Trichloorazijnzuur is een zeer sterk irriterende vloeistof die de cellen van de wratten vernietigt. Vanwege de sterke etsende werking mag dit middel alleen door een arts aangebracht worden.

- **Cryotherapiepie**

Bij cryotherapiepie worden de anogenitale wratten met vloeibare stikstof bevroren. Deze therapie kan gebruikt worden voor wratten op de huid en op de slijmvliezen. Deze methode kan ook tijdens de zwangerschap worden gebruikt.

- **Laserbehandeling**

Met behulp van een zogenaamde CO₂ laser kunnen de wratjes ook worden weg-gebrand. Deze techniek wordt gebruikt voor de behandeling van wratten op moeilijk bereikbare plaatsen zoals in de plasbuis of in de anus.

- **Operatief**

Grote anogenitale wratten kunnen na plaatselijke verdoving operatief verwijderd worden.

- **Imiquimod (Aldara™)**

Dit is het nieuwste middel tegen anogenitale wratten. Het is een stof die het eigen afweersysteem helpt om het HPV virus, dat de anogenitale wratten veroorzaakt, te bestrijden. Dit middel is verkrijgbaar als crème en is geschikt om zelf thuis te gebruiken.

Imiquimod kan wat langzamer werken dan andere behandelingen; soms duurt de behandeling acht tot tien weken.

De kans dat de wratten terugkomen is echter kleiner dan met de andere behandelingen.

Let op:

- De behandeling van anogenitale wratten kost altijd veel tijd en energie, want genezing is veelal niet na één of enkele behandelingen te verwachten.
- Mocht u zwanger zijn, vertel dit voordat met een behandeling wordt begonnen.
- Wanneer de wratten na de behandeling weg zijn, betekent dit niet altijd automatisch dat het virus uit uw huid is. Er blijft daarom een kans bestaan dat de wratten na verloop van tijd weer terugkomen. Daarnaast is er uiteraard de kans dat u opnieuw besmet wordt en op die manier weer nieuwe wratjes krijgt.
- In het algemeen wordt aangenomen dat u niet meer besmettelijk bent wanneer u na zes maanden geen nieuwe anogenitale wratten hebt gekregen.
- Mochten er onverhoopt toch weer nieuwe wratten opkomen, dan moet de behandeling weer van voor af aan begonnen worden.

Anogenitale wratten, HPV en kanker

Sommige typen HPV kunnen wratten geven op de baarmoederhals. Een vrouw met anogenitale wratten dient regelmatig een uitstrijkje te laten maken. In Nederland wordt iedere vrouw echter vanaf het 30e jaar opgeroepen voor het bevolkingsonderzoek op baarmoederhalskanker. Wanneer u steeds na een oproep een uitstrijkje laat maken, is er geen reden tot ongerustheid. Ook niet als u wratten op de baarmoederhals hebt.

Als u anogenitale wratten hebt, uitwendig of inwendig, hoeft u dus niet vaker een uitstrijkje te laten maken dan mensen die geen anogenitale wratten hebben.

Hoe zit het met onvruchtbaarheid?

Het HPV verspreidt zich niet verder dan de baarmoedermond en komt dus niet in aanraking met de baarmoeder zelf, de eileiders of eierstokken. Besmetting met HPV leidt dus niet tot onvruchtbaarheid.

En bij zwangerschap?

Anogenitale wratten kunnen tijdens de zwangerschap groeien en aanleiding geven tot bloedinkjes. Bij een zwangere vrouw geeft men, in verband met eventuele bijwerkingen, er veelal de voorkeur aan te behandelen na de zwangerschap. De kans dat de baby bij de geboorte besmet raakt, is minimaal.

Is verdere besmetting te voorkomen?

Mensen die 'veilig vrijen' en weinig wisselende seksuele contacten hebben, hebben minder kans op anogenitale wratten. Ook mensen die condooms gebruiken hebben minder kans op anogenitale wratten. Naar alle waarschijnlijkheid zorgen condooms voor een redelijk goede bescherming van de door het condoom bedekte huid. Het gebruik van condooms kan echter niet altijd een besmetting van andere delen van huid of slijmvliezen voorkomen. Dit neemt niet weg dat het toch raadzaam is condooms te gebruiken wanneer u of uw partner anogenitale wratten heeft.

Bespreek het met uw partner!

Als er een kans bestaat dat één van de partners de ander zou kunnen besmetten, dan is het ten zeerste aan te bevelen elkaar in bescherming te nemen. Voor veel mensen is dit een moeilijk

onderwerp, maar een gesprek tussen beide partners met de juiste informatie kan duidelijkheid scheppen en veel (relationele) onrust voorkomen. De sociaalverpleegkundige van de GGD kan u hier eventueel bij helpen.

Deze brochure is tot stand gekomen met medewerking van:

Dr D. de Hoop,
dermatoloog in Ede
I. Cairo,
dermatoloog in Amsterdam
Dr H.J.H. Engelkens,
dermatoloog in Rotterdam
Dr J.M. Mommers,
dermatoloog i.o. in Nijmegen
J.F. ter Haar,
gynaecoloog in Tilburg

Meda Pharma B.V.
Postbus 167, 1180 AD Amstelveen
Telefoon: (020) 751 65 71

Meda Pharma B.V. brengt Aldara™ crème (imiquimod) in de handel. Aldara™ crème is geregistreerd voor de behandeling van actinische keratose, oppervlakkige basaalcelcarcinomen en uitwendige genitale wratten.

Met dank aan de waardevolle adviezen van de Stichting soa-bestrijding.

*De behandeling
van anogenitale wrat-
ten met
Aldara™ crème*

(imiquimod 5% crème)

Patiënteninformatie

Uw arts heeft u Aldara™ crème voorgeschreven voor de behandeling van anogenitale wratten. De informatie in deze folder dient als aanvulling op datgene, wat uw arts u verteld heeft. Neemt u bij vragen contact op met uw arts of apotheker. Zij zullen u graag van dienst zijn.

Wat is de werking van Aldara™ crème?

Aldara™ crème bevat de stof imiquimod. Deze stof stimuleert uw afweersysteem om het Humane Papilloma Virus (HPV), het virus dat de anogenitale wratten veroorzaakt, te bestrijden.

Aldara™ mag niet op gewone wratten worden aangebracht, omdat over het effect van Aldara™ op gewone wratten niets bekend is.

Waar kunt u Aldara™ crème aanbrengen?

Aldara™ crème mag u alleen op uitwendige anogenitale wratten aanbrengen, dus op de uitwendige geslachtsdelen of op en rondom de anus. Ook kan de crème onder de voorhuid worden gebruikt. Om irritatie te voorkomen, dient u dan de voorhuid dagelijks terug te trekken en met water en milde zeep te wassen.

Het verloop van de behandeling

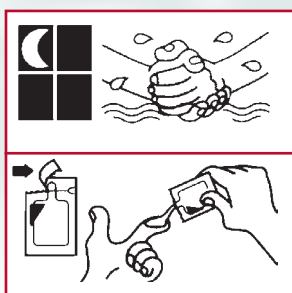
U dient de Aldara™ crème drie keer per week dun op te brengen. Het gebruikelijke schema is maandag, woensdag en vrijdag, of dinsdag, donderdag en zaterdag. De behandeling moet voortgezet worden totdat de anogenitale wratten niet meer zichtbaar zijn. Dit kan soms wel acht tot tien weken duren. Voor een goed behandelingsresultaat is het zeer belangrijk dat u zich houdt aan de voorgeschreven dosering (3x per week) en dat u niet voortijdig stopt met de behandeling. Als de wratten na 16 weken behandelen nog niet verdwenen zijn, moet u stoppen met Aldara™ crème; de veiligheid van het gebruik langer dan 16 weken is nog niet bewezen.

Hoe gebruikt u Aldara™ crème?

U mag de crème alleen uitwendig gebruiken en niet op plaatsen waar de huid beschadigd of open is. In dit geval dient u te wachten tot de huid weer genezen is.

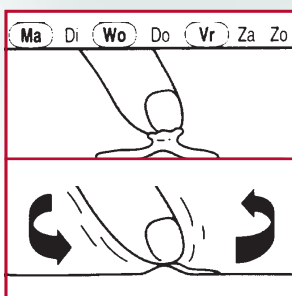

Aldara™ wordt geleverd in zakjes van 250 mg. Elke verpakking bevat 12 zakjes voor éénmalig gebruik. Gebruik elke keer als u de crème aanbrengt een nieuw zakje. Gooi na gebruik de crème weg die over is. Bewaar het geopende zakje dus niet voor een volgende keer. Eén zakje bevat voldoende crème voor een huidgebied van 20 cm².

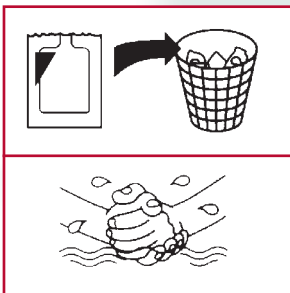
1

Breng de crème aan vlak voordat u gaat slapen. Was eerst uw handen en open dan een nieuw sachet. Druk een beetje crème uit het sachet op een vingertop.

2

Smeer een dun laagje Aldara™ crème op de schone en droge wratten en wrijf voorzichtig tot de crème in de wrat is getrokken. Herhaal dit voor alle anogenitale wratten.

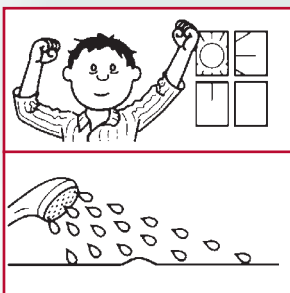
Gooi het geopen-
de sachet weg
na het aan-
brengen van de
crème en was
uw handen daar-
na met water en
zeep.

3

Laat de Aldara™
crème 6 tot 10
uur op de wrat-
ten zitten. Neem
gedurende deze
tijd geen bad of
douche.

4

Na 6 tot 10
uur moet de
huid waar de
crème op is aan-
gebracht met
water en milde
zeep worden
gereinigd. Voor
vrouwen is een
pH-neutrale zeep
aan te bevelen.

5

Let op:

- Wanneer u teveel crème hebt aangebracht, kunt u het teveel eenvoudig weg wassen met water en milde zeep, of afvegen met een tissue.
Daarnaast geldt bij Aldara™ dat het aanbrengen van een dun laagje crème voldoende is. Teveel crème aanbrengen kan een versterkte reactie teweegbrengen. 'Meer' is dus niet altijd 'beter'.
- Als u een dosis vergeet dan kunt u, zodra u zich dit realiseert, deze dosis alsnog opbrengen, waarna u zich verder aan uw normale schema kunt houden.
- Bewaar de crème bij kamertemperatuur (15-25°C).
- Bedek de behandelde plaatsen niet met een pleister of ander verband.

Kort na het begin van de behandeling kan roodheid optreden op en rond het behandelde gebied. Dit kan een signaal zijn dat de behandeling goed aanslaat.

Welke bijwerkingen kunt u verwachten?

Soms treden tijdens gebruik van Aldara™ bijwerkingen op. Gewoonlijk betreft het hier roodheid. Minder vaak ziet men: dunner worden van de huid, schilfering en zwellen, verharding van de huid, kleine open wondjes, korstjes zoals die tijdens normale wondgenezing ontstaan, of kleine blaasjes onder de huid. De meeste van deze bijwerkingen zijn echter mild van aard en verdwijnen vanzelf tijdens de behandeling of binnen 2 weken na het stoppen van de behandeling. Na het aanbrengen van de crème kunt u jeuk, een branderig gevoel of pijn ondervinden op plaatsen waar u de crème hebt aangebracht.

Als u veel last heeft van ongewenste bijwerkingen, kan uw arts besluiten een rustperiode in te lassen waarin u de crème niet gebruikt. Als de klachten verminderd of verdwenen zijn, kunt u de behandeling weer starten.

Reageert uw huid (te) sterk op het gebruik van Aldara™ crème, staak dan de behandeling, was het behandelde gebied met water en milde zeep en neem contact op met uw arts. Als er bijwerkingen optreden die niet in de bijsluiter worden genoemd, meld dit dan alstublieft aan uw arts of apotheker.

Het gebruik van Aldara™ en seksueel contact

Aldara™ crème kan de betrouwbaarheid van condooms en pessaria verminderen. Na het aanbrengen van Aldara™ crème beschermt een condoom dus minder goed tegen het HPV virus en andere seksueel overdraagbare aandoeningen en zwangerschap. Omdat bij de aanwezigheid van anogenitale wratten het gebruik van condooms wordt aanbevolen, is het dus raadzaam om op de dagen dat u Aldara™ crème gebruikt, geen seksueel contact te hebben.

Informatie voor vrouwelijke patiënten

De behandeling met Aldara™ hoeft niet gestopt te worden tijdens de menstruatieperiode. Als u tampons gebruikt, kunt u de tampon het beste inbrengen voordat u Aldara™ aanbrengt. Hiermee voorkomt u dat het middel in de vagina terechtkomt.

Wanneer u de tampon wilt verwisselen als het middel zich nog op de huid bevindt, kunt u het beste de Aldara™ crème afwassen met water en milde pH-neutrale zeep, vervolgens de tampon vervangen en daarna opnieuw Aldara™ crème aanbrengen.

Als u zwanger bent of borstvoeding geeft

Er zijn onvoldoende gegevens bekend over het gebruik van Aldara™ tijdens de zwangerschap. U kunt dit middel dus beter niet gebruiken als u zwanger bent of borstvoeding geeft. Meld dus aan uw arts indien u zwanger bent of borstvoeding geeft.

 Aldara[™]
5% crème
imiquimod

Meda Pharma B.V. brengt Aldara™ crème (imiquimod) in de handel.

Aldara™ crème is geregistreerd voor de behandeling van actinische keratose, oppervlakkige basaalcelcarcinomen en uitwendige genitale wratten.

www.genitalewratten.nl

MEDA

Meda Pharma B.V.,
Postbus 167, 1180 AD Amstelveen.